

Udskriftsdato: 15. december 2025

FOU nr 1986.28 (Gældende)

Opnåelse af efterløn ved afbrydelse af medlemskab af arbejdsløshedskasse

Ministerium: Folketinget

Opnåelse af efterløn ved afbrydelse af medlemskab af arbejdsløshedskasse

Udtalt overfor ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen, at det blotte forhold, at afbrydelse af medlemskab af en arbejdsløshedskasse skyldes en afgørelse om slettelse på grund af svig, ikke i sig selv udelukker anvendelsen af dispensationsbestemmelsen i arbejdsløshedsforsikringslovens § 75 b, stk. 3.

Henstillet til ankenævnet at genoptage sagens behandling.

(J. nr. 1986-563-023)

A klagede over en afgørelse fra ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen, hvorefter hun ikke opfyldte betingelserne for at modtage efterløn.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at A ved en afgørelse i skrivelse af 8. august 1984 fra arbejdsdirektoratet med virkning fra den 3. maj 1983 blev slettet som medlem af sin arbejdsløshedskasse. Hovedledelsen for arbejdsløshedskassen havde fundet, at A havde gjort sig skyldig i svigagtigt forhold over for kassen. Samtidig blev A pålagt at tilbagebetale 7.642 kr., som hun med urette havde modtaget i dagpenge. A klagede ikke over afgørelsen fra direktoratet.

A blev optaget som nyt medlem i kassen med virkning fra den 5. maj 1983.

I efteråret 1985 ansøgte A, som oprindelig var blevet medlem af arbejdsløshedskassen den 1. marts 1980, om at overgå til efterløn fra den 1. oktober 1985, og arbejdsløshedskassen anbefalede over for direktoratet for arbejdsløshedsforsikringen, at direktoratet så bort fra, at A havde været slettet som medlem af kassen på grund af svig.

I en skrivelse til arbejdsløshedskassen afviste direktoratet at se bort fra afbrydelsen af medlemskabet. Direktoratet begrundede dette med, at direktøren for arbejdsløshedsforsikringen ifølge forarbejderne til den nedenfor gengivne bestemmelse i arbejdsløshedsforsikringslovens § 75 b, stk. 3, kan se bort fra undskyldelige afbrydelser i medlemskabet. I A's tilfælde kunne afbrydelsen alene tilregnes hendes egen svigagtige adfærd - også selv om der var tale om en meget kortvarig afbrydelse af medlemskabet.

A klagede over denne afgørelse til ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen. Hun oplyste, at hun i direktoratet for arbejdsløshedsforsikringen havde fået oplyst, at svigsslettelsen var uden betydning for hendes adgang til at modtage efterløn. I tillid hertil havde A opsagt sit arbejde fra den 30. september 1985.

I sin afgørelse meddelte ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen A, at nævnet kunne tiltræde direktoratets afgørelse med den givne begrundelse.

Ankenævnet anførte bl.a.:

» ...

Direktoratet har ... yderligere udtalt, at det efter direktoratets opfattelse principielt er uden betydning, om afbrydelsen i medlemskabet har været 2 dage eller f.eks. 2 minutter.

Direktoratet har fastholdt, at der ikke, når henses til lovens forarbejder, bør dispenseres, når der ikke er tale om en undskyldelig afbrydelse af medlemskabet.

...«

I klagen til ombudsmanden anførte A, at hun ikke kunne anerkende, at der havde været et svigagtigt forhold. Der havde alene været tale om en undskyldelig fejltagelse.

I udtalelser i anledning af klagen til ombudsmanden havde hverken direktoratet eller ankenævnet yderligere bemærkninger.

Efter ombudsmandens gennemgang af sagen fandt han det nødvendigt at anmode direktoratet for arbejdsløshedsforsikringen om en supplerende udtalelse. Ombudsmanden anmodede herefter direktoratet om at udtale sig om, hvorvidt der var noget til hinder for, at A kunne have været genoptaget i arbejdsløshedskassen fra den 3. maj 1983, selv om hun havde ansøgt om optagelse fra den 5. maj 1983.

Direktoratet for arbejdsløshedsforsikringen udtalte bl.a. følgende:

»... at direktoratet ved anmodning om genoptagelse efterkom medlemmets begæring af 31. oktober 1983 om genoptagelse pr. 5. maj 1983.

Det tilføjes, at medlemmet ikke ville kunne være optaget tidligere, såfremt hun ikke var i arbejde, idet det er en betingelse for at blive optaget i en arbejdsløshedskasse, at pågældende er i arbejde, jfr. arbejdsløshedsforsikringslovens § 41, stk. 1. Der var derfor ikke grundlag for overvejelser om eventuelle konsekvenser for overgang til efterløn.

Ligeledes, at det af direktoratet tidligere fremførte om afbrydelse i medlemskabet fastholdes, at medlemskabet havde være afbrudt, selv om genoptagelse havde fundet sted samme dag.«

Ombudsmanden udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Betingelserne for at overgå til efterløn fremgår bl.a. af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. § 75 b, der har følgende indhold:

»Ret til efterløn har medlemmer af anerkendte arbejdsløshedskasser,

1. som er fyldt 60 år,
2. som inden for de sidste 15 år sammenlagt har været medlem i mindst 10 år, jfr. dog stk. 2,
3. som ved overgang til efterløn opfylder betingelserne for ret til dagpenge, og
4. som har bopæl her i riget, bortset fra Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Medlemmer, der inden den 6. maj 1980 er fyldt 50 år, kan tillige opfylde kravet om medlemskab, jfr. stk. 1, nr. 2, ved medlemskab fra den 6. maj 1980 til overgangen til efterløn. Medlemsperioden skal dog mindst udgøre 5 år inden for de sidste 10 år.

Stk. 3. Direktøren for arbejdsløshedsforsikringen kan undtagelsesvis bestemme, at der ved afgørelsen af, om kravet om medlemskab efter stk. 2, 1. pkt., er opfyldt, ses bort fra afbrydelser i medlemskabet.

...«

Dispensationsbestemmelsen i stk. 3 indeholder ikke nogen nærmere angivelse af, under hvilke omstændigheder en dispensation bør gives, bortset fra markeringen af, at det kun bør ske »undtagelsesvis«. I bemærkningerne til lovforslaget er det i tilslutning hertil anført, at bestemmelsen tilsigter at åbne mulighed for, at der kan bortses fra »undskyldelige afbrydelser« af medlemskabet.

Som begrundelse for sin afgørelse anførte direktoratet for arbejdsløshedsforsikringen - for så vidt i overensstemmelse hermed - at afbrydelsen af medlemskabet i Deres sag alene kunne »... tilregnes medlemmets egen svigagtige adfærd«, og at betingelserne for at bortse fra afbrydelsen derfor ikke kunne anses for opfyldt.

For en principiel vurdering må afgørelsen af, om der skal dispenseres efter stk. 3, imidlertid bero på en konkret rimelighedsvurdering med udgangspunkt i de reale hensyn, der begrundede gennemførelsen af den særlige overgangsordning, som er hjemlet i § 75 b, stk. 2. I denne konkrete vurdering vil det naturligvis ofte indgå med betydelig vægt, om afbrydelsen af medlemskabet har været mere eller mindre undskyldelig; men der kan efter min opfattelse ikke med henvisning til lovforslagsbemærkningen tillægges dette element i skønstemaet en sådan betydning, at det blotte forhold, at en foreliggende afbrydelse af medlemskab skyldes en afgørelse efter arbejdsløshedsforsikringslovens § 87, stk. 1, om slettelse (på

grund af svig), i sig selv udelukker anvendelse af dispensationsbestemmelsen. Der må i alle tilfælde foretages en konkret vurdering af den foreliggende sags individuelle omstændigheder.

Jeg må forstå direktoratets og ankenævnets afgørelser således, at de ikke bygger på en sådan samlet konkret vurdering.

Jeg har i denne forbindelse navnlig hæftet mig ved, at det materiale, der foreligger om sagen fra 1984, kun i begrænset omfang kan tjene til belysning af, i hvilken grad den fejlagtige udbetaling af dagpenge kunne tilregnes Dem. De ønskede ikke dengang at anfægte tilbagebetalingskravet, og således som sagen forløb, havde De herefter i virkeligheden ingen særlig anledning til at gå nærmere ind på, hvorledes det kunne være sket, at der ved flere lejligheder var påført færre arbejdstimer end faktisk præsteret på dagpengekortene.

Jeg har samtidig hermed henstillet til ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen at undergive sagen en fornyet overvejelse på grundlag af det, jeg har anført om bestemmelsen i § 75 b, stk. 3. Jeg har over for ankenævnet peget på, at afgørelsen i Deres tilfælde har alvorlige og utilsigtede konsekvenser.

Jeg har bedt ankenævnet om at underrette mig om, hvad der videre sker i sagen.

...«

Supplerende oplysninger om sagen

I anledning af min henstilling om, at Ankenævnet for Arbejdsløshedsforsikringen genoptog sin behandling af sagen og meddelte A en ny afgørelse, oplyste nævnet i skrivelse af 19. marts 1987 mig bl.a. om, at Arbejdsministeriet og Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen var i gang med en undersøgelse vedrørende anvendelsesområdet for direktoratets cirkulære af 24. april 1986 vedrørende retningslinier for idømmelse af sanktion i henhold til arbejdsløshedsforsikringslovens § 87, stk 1 og 2. Nævnet havde besluttet at udsætte A's sag med henblik på at afvente resultatet af de igangværende overvejelser i direktoratet og Arbejdsministeriet.

Den 17. februar 1988 sendte ankenævnet mig kopi af sin samtidige skrivelse til A. I skrivelsen meddelte ankenævnet A følgende afgørelse:

»Ankenævnet finder efter fornyet overvejelse, at der for (A's) vedkommende kan være behov for at se bort fra afbrydelsen af medlemskabet i perioden 3. maj til 5. maj 1983, jf. arbejdsløshedsforsikringslovens § 75 b, stk. 3.

Ankenævnet ophæver derfor den tidligere trufne afgørelse.

Ankenævnet har herved lagt vægt på, at afgørelsen fik helt ekstraordinære og utilsigtede konsekvenser for medlemmet, som følge af at udelukkelsen fra retten til efterløn skete på et tidspunkt, hvor medlemmet - i tillid til den vejledning, hun havde modtaget - allerede havde trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet.

Nævnet har iøvrigt været opmærksom på, at sanktionsudmålingen efter de nugældende retningslinier fastsat i direktoratets cirkulære af 24. april 1986 (som ændret ved cirkulære af 19. februar 1987) i den foreliggende sag ikke ville have medført, at medlemmet var blevet slettet for svig.

Arbejdsløshedskassen anmodes om at foretage det videre fornødne vedrørende behandlingen af medlemmets ansøgning om overgang til efterløn fra den 1. oktober 1985.«

Jeg meddelte herefter ankenævnet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.